Lietas arhīva Nr. A42-01698-20/4
ECLI:LV:ADRJRIT:2020:0925.A420169820.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rīgā 2020.gada 25.septembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Līga Biksiniece-Martinova,

piedaloties pieteicējas biedrības „Hokeja klubs „Jozis”” pārstāvim /pers. A/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Valsts ieņēmumu dienesta – pārstāvim /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz biedrības „Hokeja klubs „Jozis”” pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2020.gada 6.marta lēmuma Nr.30.6-8.71/39345 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Finanšu ministrija 2008.gada 15.oktobrī pieņēma lēmumu Nr.232, ar kuru piešķīra pieteicējai biedrībai „Hokeja klubs „Jozis”” sabiedriskā labuma organizācijas statusu sabiedriskā labuma darbības jomā – sporta atbalstīšana.

[2] Ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – dienests) 2020.gada 6.marta lēmumu Nr.30.6-8.71/39345 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) nolemts bez brīdinājuma atņemt sabiedriskā labuma organizācijas statusu pieteicējai, jo pieteicēja savā darbībā būtiski pārkāpusi Sabiedriskā labuma organizāciju likuma noteikumus. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Pieteicējas sniegtie pārskati neliecina par pieteicējas aktīvu darbību, kas norāda, ka netiek sniegts sabiedriskā labuma darbības mērķis – nozīmīga labuma sniegšana sabiedrībai vai kādai tās daļai. Pieteicējas sabiedriskā labuma darbība neatbilst sabiedriskā labuma būtībai.

[2.2] Pieteicējas pārskatos norādītā informācija, ka pieteicējai ir 20 biedri un 20 sabiedriskā labuma guvēji, liecina, ka pieteicējas darbība vērsta uz pieteicējas biedru interešu apmierināšanu.

[2.3] Pieteicēja 2018.gadā nav veikusi sabiedriskā labuma darbību, tai nav bijuši ieņēmumi un izdevumi, nav sniegts nozīmīgs labums sabiedrībai vai kādai tās daļai.

[2.4] Saskaņā ar pieteicējas gada pārskatos norādīto informāciju, kopš 2008.gada pieteicējai iesniegtie gada pārskati ir bez skaitliskām vērtībām visos bilances, kā arī ieņēmumu un izdevumu pārskatu posteņos.

[2.5] Pieteicēja nav sniegusi papildu informāciju par veiktajiem pasākumiem, projektiem piešķirtajā sabiedriskā labuma darbības jomā un pamatojumu sabiedriskā labuma organizācijas statusa nepieciešamībai.

[2.6] Pieteicēja piešķirtajā jomā, kas ir sporta atbalstīšana, nav realizējusi savu mērķi – aktīva dzīvesveida popularizēšana sabiedrībā, hokeja spēles pamatu apgūšana, amatieru hokeja turnīru aktīva atbalstīšana Latvijas teritorijā un ārpus tās.

[3] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu. Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Dienests nav ņēmis vērā pieteicējas vairākkārt izteikto lūgumu atlikt līdz 2020.gada 31.decembrim jautājuma izlemšanu saistībā ar sabiedriskā labuma organizācijas statusa atņemšanu.

[3.2] Dienests savā darbībā nav ievērojis principu, atbilstoši kuram valsts pārvalde darbojas sabiedrības interesēs. Sabiedrības interesēs ir sekmīga to biedrību darbība, kam piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss.

[3.3] Dienests nav ievērojis labas pārvaldības principu, kas ietver taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā, jo nav akceptējis pieteicējas lūgumu lemt par sabiedriskā labumu organizācijas statusa atņemšanu pēc kārtējā pārskata gada beigām.

[3.4] Pieteicējas ieskatā valsts ārkārtējā stāvokļa laikā valsts pārvaldes iestādēm ir jābūt maksimāli pretimnākošām sabiedrības interesēm un jālemj par tādu būtisku jautājumu kā sabiedriskā labuma organizācijas statusa atņemšana, tikai pēc ārkārtas stāvokļa atcelšanas, ievērojot labas pārvaldības principu.

[4] Dienests rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pieteikums ir noraidāms, atsaucoties uz pārsūdzētā lēmuma argumentāciju. Papildus dienests paskaidro, ka pieteicēja pieteikumā nevis skaidro, kā izpaužas tās sabiedriskā labuma darbība, bet norāda uz to, ka netika uzklausīta. Tāpat pieteicējas atsauce uz ārkārtējo situāciju saistībā ar vīrusa COVID-19 izplatību ir vērtējama kā formāla, jo minētā situācija tika izsludināta pēc pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas.

[5] Pieteicējas pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā norādīto argumentāciju. Papildus norādīja, ka dienests, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, neizskatīja iespēju pieaicināt Sabiedriskā labuma organizāciju likumā minēto Sabiedriskā labuma komisiju. Pieteicējas pārstāvis uzsvēra, ka pārsūdzība nav par sabiedriskā labuma organizācijas statusa atņemšanas, pieņemšanas vai nepieņemšanas argumentāciju, bet par to, kādā veidā šis process notika. Likums neparedz termiņus, kuru laikā organizācijai būtu iespēja pierādīt savas darbības pamatotību. Jauniešu treniņi un sabiedrības pasākumi šobrīd nenotiek, tāpēc bija lūgums dienestam līdz gada beigām dot pieteicējai iespēju un, ja tas neizdotos, tā sagatavotu iesniegumu ar lūgumu atņemt sabiedriskā labuma organizācijas statusu.

Dienesta pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētā lēmuma un rakstveida paskaidrojumu argumentāciju, papildus

norādot, ka Sabiedriskā labuma komisija galvenokārt piešķir konkrēto statusu un pārbauda gada pārskatus, ko sniedz arī dienestam, un tā ir viņu iniciatīva. Kura organizācija vai iestāde pirmā pamana pārkāpumus un ir gatava uzņemties iniciatīvu, tā arī rīkojas. Ja tiktu iesaistīta Sabiedriskā labuma komisija, process būtu atšķirīgs,bet rezultāts nemainītos.

Motīvu daļa

[6] Lietā ir izšķirams jautājums par to, vai pieteicēja pamatoti atņemts sabiedriskā labuma organizācijas statuss.

[7] No lietas materiāliem izriet, ka dienests 2019.gada 23.decembrī nosūtīja pieteicējai vēstuli Nr.30.1-8.71/394643 (*lietas 1.sējuma 198.lapa*), ar kuru aicināja to līdz 2020.gada 17.janvārim iesniegt dienestam iesniegumu par sabiedriskā labuma organizācijas statusa atņemšanu, jo pieteicējas sniegtie pārskati neliecina par sabiedriskā labuma darbības veikšanu. Vienlaikus minētajā vēstulē pieteicējai tika atgādināts, ka, ja biedrības pamatdarbība neatbilst sabiedriskā labuma būtībai un sabiedriskā labuma organizācija savā darbībā pārkāpusi Sabiedriskā labuma organizāciju likuma noteikumus, tad var tikt izskatīts jautājums par pieteicējas sabiedriskā labuma statusa atņemšanu. Tāpat minētais aicinājums izteikts pieteicējas amatpersonai telefoniski 2020.gada 6.februārī.

Atsaucoties uz minēto vēstuli, pieteicēja 2020.gada 13.februārī dienestam iesniedza iesniegumu, lūdzot atlikt jautājumu par sabiedriskā labuma statusa atņemšanu pieteicējai līdz 2020.gada 31.decembrim.

Dienests 2020.gada 18.februārī pieteicējas amatpersonai telefoniski atgādināja, ka pieteicējas sabiedriskā labuma darbība neatbilst sabiedriskā labuma būtībai un sabiedriskā labuma organizācija savā darbībā ir pārkāpusi Sabiedriskā labuma organizāciju likuma noteikumus.

Ņemot vērā to, ka pieteicēja līdz pārsūdzētā lēmuma sagatavošanas brīdim nebija sniegusi motivētu skaidrojumu par veikto un plānojamo sabiedriskā labuma darbību, pamatojot sabiedriskā labuma statusa nepieciešamību, dienests pieņēma pārsūdzēto lēmumu, ar kuru pieteicējai tika atņemts sabiedriskā labuma organizācijas statuss.

[8] Pārsūdzētais lēmums pamatots ar Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 14.panta pirmās daļas 4.punktu, kas noteic, ka lēmumu par sabiedriskā labuma organizācijas statusa atņemšanu var pieņemt, ja sabiedriskā labuma organizācija savā darbībā būtiski pārkāpusi šā likuma noteikumus.

Tādējādi lietā pastāv strīds par to, vai pieteicēja savā darbībā ir būtiski pārkāpusi Sabiedriskā labuma organizāciju likuma noteikumus un attiecīgi, vai ar pārsūdzēto lēmumu pieteicējai pamatoti atņemts sabiedriskā labuma organizācijas statuss.

[9] Saskaņā ar Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 3.pantu sabiedriskā labuma organizācijas ir biedrības un nodibinājumi, kuru statūtos, satversmē vai nolikumā norādītais mērķis ir sabiedriskā labuma darbība, kā arī reliģiskās organizācijas un to iestādes, kuras veic sabiedriskā labuma darbību, ja šīm biedrībām, nodibinājumiem un reliģiskajām organizācijām piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss un ja tās izlieto savus ienākumus darbībām, kurām nav komerciāla rakstura un kuras vērstas uz sabiedriskā labuma darbības nodrošināšanu, ievērojot šā likuma 11. un 12.pantā noteiktos ierobežojumus.

Jēdziena „sabiedriskā labuma darbība" skaidrojums dots Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 2.panta pirmajā daļā, kas noteic, ka sabiedriskā labuma darbība ir tāda darbība, kas sniedz nozīmīgu labumu sabiedrībai vai kādai tās daļai, it sevišķi, ja tā vērsta uz labdarību, cilvēktiesību un indivīda tiesību aizsardzību, pilsoniskas sabiedrības attīstību, izglītības, zinātnes, kultūras un veselības veicināšanu un slimību profilaksi, sporta atbalstīšanu, vides aizsardzību, palīdzības sniegšanu katastrofu gadījumos un ārkārtas situācijās, sabiedrības, it īpaši trūcīgo un sociāli mazaizsargāto personu grupu sociālās labklājības celšanu.

[10] Kā izriet no pārsūdzētā lēmuma un dienesta pārstāvja tiesas sēdē norādītā, pieteicēja ir būtiski pārkāpusi Sabiedriskā labuma organizāciju likumu, jo pieteicējai nav apgrozījuma un pasākumi tiek organizēti par privātpersonu līdzekļiem. Netiek piesaistīti ziedojumi vai jauni biedri. Notiek pieteicējas biedrības darbība, hokeja spēles, bet hokeja spēlēs piedalās tie paši biedri, kas uzrādīti visos gada pārskatos. Atbilstoši likumam pieteicēja nav sabiedriskā labuma organizācija, kas sniegtu plašākai sabiedrībai kādu labumu. Pieteicēja arī nesaņem ziedojumus, lai gan katru gadu pārskatos ir norādīts, ka ir plānota sponsoru piesaiste. Pieteicējas pārkāpums ir būtisks, jo netiek iesaistīta sabiedrība un tas nesaskan ar sabiedriskā labuma organizācijas mērķi, kas ir noteikts Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 2.panta pirmajā daļā.

[11] Pārbaudot dienestam sniegtos pieteicējas gada pārskatus un darbības pārskatus (Iepriekšējās darbības pārskata un turpmākās darbības plāns) no 2008.gada līdz 2019.gadam (*lietas 1.sējuma 20.-197.lapa* un *206.-257.lapa*), tiesa konstatē, ka, tajos pieteicējai nav ne ieņēmumu, ne izdevumu. Tāpat pieteicējas darbības pārskatos no 2008.gada pie veiktajām aktivitātēm, projektiem un pasākumiem norādīta viena un tā pati informācija (piemēram, iesaistīšanās amatieru hokeja popularizēšanā, līdzjutēju piesaiste), atšķiras tikai norādītās aktivitātes kalendārais gads – piedalīšanās attiecīgajā hokeja turnīrā. Pieteicējas pārskatos arī norādīta informācija, ka pieteicējai ir 20 biedri un 20 sabiedriskā labuma guvēji.

Pieteicējas pārstāvis tiesas sēdē norādīja, ka pieteicējai ir biedri, kas ir kopā vairāk kā 12 gadus, notiek treniņu process divas reizes nedēļā, spēles entuziastu līgā. Pieteicējai nav noteikta biedra nauda, taču, ja notiek pasākumi, tiek vākti maksājumi no biedriem. Sabiedriskā labuma organizācijas statuss pieteicējai tika piešķirts 2008.gadā, kad bija ekonomiskās krīzes laiks un bija cits režīms, sabiedriskā labuma organizācijām bija citas nodokļu atlaides un bija liela iespēja, ka pieteicējai šie līdzekļi ienāks, bet sākoties krīzei tas beidzās, līdz ar to nācās iztikt ar biedru ikreizējiem maksājumiem.

Ievērojot norādīto, tiesa secina, ka pieteicējai nav apgrozījuma un pasākumi tiek organizēti par privātpersonu (biedru) līdzekļiem, kā arī netiek piesaistīti ziedojumi vai jauni biedri. Turklāt Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 2.panta otrās daļas 2.punkts noteic, ka par sabiedriskā labuma darbību nav uzskatāma darbība tādā apjomā, kādā tā vērsta uz biedrības un nodibinājuma biedru vai dibinātāju un ar tiem saistītu personu privāto interešu un vajadzību apmierināšanu. Tādējādi par sabiedriskā labuma organizācijas darbību nevar uzskatīt tādu darbību, ja piedalās tikai biedrības biedri. Arī pieteicējas pārstāvis tiesas sēdē norādīja, ka hokeja spēlēs netiek iesaistīts neviens cilvēks ārpus biedru loka, kas tiek norādīti katru gadu pārskatos.

Tiesas ieskatā, ja biedrībai tiek piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss, kas konkrētajā gadījumā ir sabiedriskā labuma darbības jomā – sporta atbalstīšanai, tad pieteicējai ir jānodrošina aktivitātes, kurās ir jāiesaista plašāks personu loks. Arī pieteicējas darbības pārskatos ir norādīts, ka sabiedrības daļa jeb mērķa grupa uz kuru vērsta organizācijas sabiedriskā labuma darbība, ir jaunieši vecumā no 15 līdz 25 gadiem. Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis nenorādīja vai neiesniedza nekādus dokumentus, kas pamatotu sabiedriskā labuma statusa nepieciešamību pieteicējai.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka dienests pamatoti pārsūdzētajā lēmumā ir norādījis, ka pieteicējas darbība vērsta uz pieteicējas biedru interešu apmierināšanu. Tāpat pieteicējas iesniegtie pārskati neliecina par pieteicējas aktīvu darbību, kas norāda, ka netiek sasniegts sabiedriskā labuma darbības mērķis – nozīmīga labuma sniegšana sabiedrībai vai kādai tās daļai. Tādējādi pieteicējas sabiedriskā labuma darbība neatbilst sabiedriskā labuma būtībai. Vienlaikus norādāms, ka atņemot sabiedriskā labuma organizācijas statusu biedrībai, tā turpina pastāvēt kā juridiska persona un nekādas biedru

aktivitātes amatieru hokejā netiek ierobežotas.

[12] Atbilstoši Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 4.panta pirmajai daļai sabiedriskā labuma organizācijai ir tiesības saņemt likumos noteiktos nodokļu atvieglojumus. Taču pieteicējas pārstāvis tiesas sēdē norādīja, ka līdz šim nav izmantojuši nodokļu atvieglojumus, jo nav bijusi tāda nepieciešamība. Tādējādi secināms, ka ar pārsūdzēto lēmumu pieteicējai neradīsies kādi būtiski zaudējumi vai citas faktiskas negatīvas sekas.

[13] Attiecībā uz pieteikumā norādīto, ka dienests nav ievērojis labas pārvaldības principu, jo nav akceptējis pieteicējas lūgumu lemt par sabiedriskā labumu organizācijas statusa atņemšanu pēc kārtējā pārskata gada beigām, tiesa norāda, ka nepiekrīt šādam apgalvojumam. Dienests vairakkārt bija sazinājies ar pieteicējas amatpersonu un norādījis, kādu iemeslu dēļ pieteicējai var tikt atņemts sabiedriskā labuma organizācijas statuss. Taču tā vietā, lai dienestam iesniegtu pierādījumus, kas apliecinātu, kādēļ pieteicējai nebūtu jāatņem sabiedriskā labuma statuss, pieteicēja 2020.gada 13.februārī dienestam iesniedza iesniegumu, lūdzot atlikt jautājumu par sabiedriskā labuma statusa atņemšanu pieteicējai līdz 2020.gada 31.decembrim, kas nebija ne ar ko pamatots. Pieteicējai kopš dienesta 2019.gada 23.decembra vēstules bija daudz laika sagatavot pierādījumus, ka notiek aktīva pieteicējas kā sabiedriskā labuma organizācijas darbība. Šādi pierādījumi līdz pat tiesas sēdei nav iesniegti. Turklāt Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 14.panta pirmās daļas ceturtā daļa noteic, ka šā panta pirmās daļas 2.punktā minētajā gadījumā dienests lēmumu par sabiedriskā labuma organizācijas statusa atņemšanu pieņem bez iepriekšēja brīdinājuma. Taču tā vietā, lai bez brīdinājuma atņemtu pieteicējai sabiedriskā labuma organizācijas statusu, dienests ir sazinājies ar pieteicējas amatpersonu un norādījis uz trūkumiem pieteicējas – kā sabiedriskā labuma organizācijas – darbības trūkumiem. Tādējādi tiesa secina, ka dienests ir ievērojis labas pārvaldības principu.

[14] Attiecībā uz pieteikumā norādīto, ka valsts ārkārtējā stāvokļa laikā valsts pārvaldes iestādēm ir jābūt maksimāli pretimnākošām sabiedrības interesēm un jālemj par tādu būtisku jautājumu kā sabiedriskā labuma organizācijas statusa atņemšana, tikai pēc ārkārtas stāvokļa atcelšanas, ievērojot labas pārvaldības principu, tiesa norāda, ka pārsūdzētais lēmums pieņemts pirms ārkārtas situācijas izsludināšanas valstī 2020.gada 12.martā.

[15] Vienlaikus norādāms, ka Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 15.panta pirmā daļa paredz, ja biedrībai atņemts sabiedriskā labuma organizācijas statuss, tās iesniegumu par sabiedriskā labuma organizācijas statusa piešķiršanu pēc būtības izskata ne agrāk kā gadu pēc dienas, kad stājies spēkā lēmums par sabiedriskā labuma organizācijas statusa atņemšanu.

Ņemot vērā minēto, pieteicēja atkātoti var vērsties ar iesniegumu dienestā, lūdzot piešķirt sabiedriskā labuma organizācijas statusu.

[16] Apkopojot iepriekš norādīto, tiesa secina, ka pārsūdzētais lēmums ir atzīstams par tiesisku un pamatotu, bet pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. – 291.pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt biedrības „Hokeja klubs „Jozis”” pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2020.gada 6.marta lēmuma Nr.30.6-8.71/39345 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese L.Biksiniece-Martinova